

Kan bare gjengis offentlig i
anonymisert form, jf. domstoloven
§ 130 første ledd

NORGES HØYESTERETT

Den 28. august 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med justitiarius Øie og dommerne Bergh og Sæther i

HR-2024-1544-U, (sak nr. 24-122675SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

Norsk rikskringkasting AS

(advokat Johan Frederik Langeland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om forbud mot offentlig gjengivelse av tingrettens dom, jf. domstoloven § 130 første ledd.
- (2) Haugaland og Sunnhordland tingrett avsa 4. juni 2024 dom i en sak om overprøving av barneverns- og helsenemndas vedtak etter barnevernsloven. Tingretten besluttet å forby offentlig gjengivelse av hele dommen, jf. domstoloven § 130 første ledd bokstav a.
- (3) Norsk rikskringkasting AS (NRK) ba 6. juni 2024 om at tingretten omgjorde beslutningen slik at det kunne gjengis offentlig fra dommen i anonymisert form.
- (4) Haugaland og Sunnhordland tingrett traff 20. juni 2024 beslutning om ikke å ta begjæringen om omgjøring til følge.
- (5) NRK anket beslutningen. Partene i barnevernssaken innga merknader.
- (6) Gulating lagmannsrett avsa 11. juli 2024 kjennelse med slik slutning:

«Anken forkastes.»
- (7) *NRK* har anket til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen. Det anføres at lagmannsrettens kjennelse bygger på en uriktig forståelse av kompetansebegrensningen i tvisteloven § 29-3 tredje ledd. NRKs anke til lagmannsretten reiste spørsmål om forholdet til ytrings- og informasjonsfriheten etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 10, og lagmannsretten skulle derfor også prøvd tingrettens konkrete rettsanvendelse. Det kreves ikke at NRK eksplisitt må anføre brudd på EMK i anken for at den utvidede kompetansen skal få anvendelse. NRK ber Høyesteretts ankeutvalg om å avsi realitetskjennelse for at dommen kan gjengis offentlig i anonymisert form, i stedet for å sende saken til ny behandling i lagmannsretten.

- (8) NRK har lagt ned følgende påstand:
- «1. Haugaland og Sunnhordland tingretts dom 4. juni 2024 i sak 24-009341TVI-THOS/THAU kan bare gjengis offentlig i anonymisert form.
  2. NRK tilkjennes sakskostnader fra det offentlige.»
- (9) Partene i barnevernssaken har inngitt merknader til anken. Mor, A, tiltrer anken. Far, B, barnet, C, og X kommune anfører at det bør gjelde forbud mot offentlig gjengivelse av hele dommen.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* kan bare prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolking, jf. tvisteloven § 30-6 bokstav b og c. Når det gjelder forholdet til Grunnloven og EMK, kan ankeutvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke lagmannsrettens bevisbedømmelse.
- (11) Det er på det rene at lagmannsretten ikke har prøvd tingrettens konkrete rettsanvendelse. NRK anfører at lagmannsretten dermed har bygd på en uriktig kompetansebegrensning.
- (12) Etter tvisteloven § 29-3 tredje ledd kan en beslutning bare ankes på det grunnlag at retten har bygd på en «uriktig generell lovforståelse», eller at avgjørelsen er «åpenbart uforsvarlig eller urimelig». Når det gjelder forholdet til Grunnloven og EMK, kan ankedomstolen også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke bevisbedømmelsen, jf. HR-2016-322-U avsnitt 25.
- (13) Den ankende part må normalt knytte anførsler til Grunnloven eller EMK for at en slik utvidet prøving skal være aktuell. Men hvis saken først reiser spørsmål om forholdet til Grunnloven eller EMK, kreves det lite fra den ankende part i så henseende.
- (14) Anker over beslutninger om helt å forby offentlig gjengivelse av rettsavgjørelser etter domstolloven § 130 første ledd har en særlig tydelig side mot Grunnloven og EMK, se for eksempel Rt-2012-1979 avsnitt 14, der Høyesterett uttaler følgende:
- «Det er i domstollova § 124 første ledd fastsett at rettsavgjerder som hovedregel kan givast att offentleg. Det same følgjer av Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 6 nr. 1 og Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettar (SP) artikkel 14 nr. 1. Føremålet er å sikre offentleg kontroll med, og moglegheit for kritikk av, rettargangen og rettsavgjerder, jf. Rt-2011-824 avsnitt 13.»
- (15) Vurderingen etter domstolloven § 130 første ledd bokstav a beror på en avveining av hensynet til privatlivets fred mot behovet for ytrings- og informasjonsfrihet. Bestemmelsen må derfor praktiseres i samsvar med Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10 om ytrings- og informasjonsfrihet, men også i tråd med Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 og FNs barnekonvensjon artikkel 16, som verner privatlivet. Særlig fremtredende blir forholdet til ytringsfriheten når ankende part, som i saken her, er et nyhetsmedium som ønsker å gjengi dommen offentlig. Ytringsfriheten og dens grunnlag i Grunnloven og EMK ligger da i dagen, og den konkrete avveiningen av de motstridende rettighetene blir sakens sentrale spørsmål. En anke til lagmannsretten er derfor ofte ensbetydende med et angrep på avveiningen som er gjort i tingretten. Dette tilsier etter ankeutvalgets syn at det i en sak etter domstolloven § 130 første ledd ikke gjelder særlig strenge krav for hva som skal til før den ankende part anses å ha påberopt Grunnloven eller EMK.

- (16) NRKs anke til lagmannsretten inneholder ingen uttrykkelig anførsel om at tingrettens beslutning er i strid med Grunnloven eller EMK. Anken viser imidlertid til begjæringen til tingretten, der det heter at alle myndighetsorganer har «plikt ut fra Grunnloven og offentlighetsloven til å utvise så stor åpenhet som overhodet mulig». Det er også vist til rettspraksis der andre lagmannsretter har prøvd den konkrete rettsanvendelsen i relasjon til EMK artikkel 10. Dette må ses i sammenheng med at tingretten, under fremstillingen av partenes anførsler, omtaler forbudet mot gjengivelse som et inngrep i ytrings- og informasjonsfriheten etter EMK artikkel 10.
- (17) Samlet sett mener ankeutvalget at det var feil av lagmannsretten ikke å prøve den konkrete rettsanvendelsen i tilknytning til Grunnloven og EMK. Lagmannsrettens kjennelse bygger derfor på en uriktig kompetansebegrensning. Ankeutvalget har ikke grunnlag for å realitetsbehandle saken, og lagmannsrettens kjennelse må da oppheves.
- (18) Anken har ført fram. Forvaltningsloven § 36 anvendes analogisk i saker om offentlighetsbegrensninger etter domstolloven § 130 første ledd, jf. HR-2022-2152-U.
- (19) NRK har lagt ned påstand om å bli tilkjent sakskostnader med 10 360 kroner for syv timers arbeid. Kostnadene fremstår som vesentlige og nødvendige. I tillegg kommer rettsgebyr med 7 662 kroner, jf. HR-2022-2152-U avsnitt 16, til sammen 18 022 kroner. Etter utvalgets syn er det ikke grunnlag for å fritta NRK for rettsgebyret i et tilfelle som dette. Ansvarlig for sakskostnadene er staten ved den domstolen som har truffet avgjørelsen, jf. HR-2022-2152-U avsnitt 17, i saken her Gulating lagmannsrett.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler staten ved Gulating lagmannsrett til Norsk rikskringkasting AS 18 022 – attentusenogtjueto – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Espen Bergh
(sign.)

Toril Marie Øie
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)